

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate

În temeiul art. 7 alin. (1) lit. b) și art. 40 din Legea apelor nr. 272/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.81, art. 264), cu modificările ulterioare și art. 5 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.60-65, art. 123), cu modificările ulterioare

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate (se anexează).
2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea a 18 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU:

Dorin RECEAN

Contrasemnează:
Ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

Ministrul mediului

Iordanca-Rodica IORDANOV

**Regulamentul privind autorizarea, construcția, înregistrarea,
controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și
epurare a apelor uzate**

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentul Regulament stabilește cerințe și proceduri privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate (în continuare – *sisteme individuale*).

2. În sensul prezentului Regulament, suplimentar la noțiunile definite în Legea apelor nr.272/2011 și Legea nr. 303/2013 cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, următoarele noțiuni semnifică:

deversare – descărcarea apelor uzate, prealabil epurate prin intermediul sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate, în corpurile de apă de suprafață sau subterane;

sisteme individuale de colectare și epurare a apelor uzate - sisteme de colectare și epurare a apelor uzate care asigură un nivel corespunzător de protecție a mediului, similar cu cel al sistemelor publice centralizate de canalizare și epurare, și care îndeplinesc condițiile tehnice, de mediu și de reglementare conform standardizării și legislației specifice din domeniul apelor uzate și protecției apelor.

3. Sistemele individuale se autorizează numai acolo unde construirea/extinderea rețelelor publice de canalizare nu se justifică pentru că fie nu ar produce beneficii pentru mediu, fie ar presupune un cost excesiv, cu condiția ca sistemele individuale să asigure un nivel de protecție a mediului similar cu cel oferit de sistemele publice de canalizare.

4. Prin excepție de la pct. 3, pentru utilizatorii persoane fizice sau juridice, inclusiv cei care au sisteme proprii de alimentare cu apă, sunt autorizate sisteme individuale până la punerea în funcțiune a sistemelor publice de canalizare nou-înființate, la care aceștia au obligația de a se racorda în termen de cel mult un an de la punerea în funcțiune a acestora.

5. Interdicția de la pct. 3 nu se aplică consumatorilor din sectoarele industriale specificate în anexa nr. 9 a Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, care efectuează în mod obligatoriu pre-epurarea/epurarea apelor uzate la stațiile/instalațiile de epurare/pre-epurare locale/proprii.

6. La nivelul unităților administrativ-teritoriale, după caz, al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, se realizează și se aprobă o analiză a situației la nivel

local, în vederea elaborării planului urbanistic zonal, în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor, care stabilește zonele:

a) în care deja se prestează serviciul public de canalizare, autorizarea și exploatarea sistemelor individuale fiind interzisă;

b) în care urmează să fie construite și puse în funcțiune sistemele publice de canalizare nou înființate și în care este permisă autorizarea și exploatarea temporară a sistemelor individuale, conform pct. 4.

c) în care nu se justifică construirea și punerea în funcțiune a sistemelor publice de canalizare și în care vor fi autorizate sistemele individuale.

7. La realizarea analizei și stabilirea zonelor în conformitate cu pct. 6 se va ține cont de prevederile secțiunii specializate „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național.

8. Conform principiului „poluatorul plătește” prevăzut la art. 6 lit. b) a Legii apelor nr. 272/2011, persoanele fizice și juridice, în lipsa sistemelor publice de canalizare, au obligația de a asigura autorizarea, înregistrarea, construcția, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale și acoperirea costurilor aferente.

9. Construcția sistemelor individuale poate fi finanțată și din alte surse neinterzise de lege, inclusiv în cadrul proiectelor cu finanțare externă și din fondurile naționale, granturi și donații.

II. AUTORIZAREA SISTEMELOR INDIVIDUALE

10. Sistemele individuale, atât cele care realizează doar colectarea apelor uzate, cât și cele care realizează epurarea apelor uzate și deversarea apelor uzate, sunt autorizate prin autorizația de construire, în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

11. Pentru sistemele individuale care realizează epurarea apelor uzate și care deversează apele uzate epurate, suplimentar la autorizația de construire, deținătorii acestor sisteme au obligația obținerii:

1) acordului de mediu la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului sau, la documentația de proiect pentru procesul de deversare, în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011;

2) autorizației de mediu pentru folosința specială a apei, în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011.

12. Documentele prevăzut la pct. 11, subpct. 1) vor fi obținute până la începerea lucrărilor de construcție, pe baza unei documentații care să conțină elementele constructive și performanțele tehnice ale sistemului individual adecvat, parametrii de calitate a apelor uzate epurate, caracteristicile solului și/sau ale corpului de apă de suprafață sau subterane în care sunt descărcate apele uzate.

13. Pentru emiterea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei menționată la pct. 11 subpct. 2) sunt necesare și următoarele documente:

a) descrierea procesului de epurare și deversare a apei;

- b) descrierea cantității și compoziției poluanților din apele deversate;
- c) contractul de prestări servicii cu un laborator acreditat în conformitate cu Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității, pentru măsurarea și monitorizarea volumului și calității apelor deversate;
- d) procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor din care să rezulte că au fost verificate etanșările;
- e) certificate de calitate/conformitate pentru bazinele/stațiile de epurare prefabricate achiziționate.

14. Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei prevăzută la pct. 11 subpct. 2) va include obligațiile deținătorului sistemului individual cu privire la exploatare, condiții de funcționare, monitorizare și raportare a calității apelor epurate deversate.

15. Pentru dezvoltările imobiliare ale unor ansambluri de locuințe unde este necesară instalarea de sisteme individuale, obligația de obținere acordului/avizului și autorizației de mediu pentru folosința specială a apei este în sarcina dezvoltatorului și/sau a deținătorului sistemului.

16. Sistemele individuale care realizează epurarea apelor uzate și descărcarea acestora prin infiltrare în sol se autorizează doar dacă sunt realizate cu respectarea standardelor prevăzute la pct. 19 și doar dacă procesul de epurare și infiltrare, particularitățile geologice, adâncimea apelor subterane, amplasarea în raport cu zonele sanitare a surselor de apă folosite pentru consumul uman, scăldat sau agrement, a altor obiecte protejate, permit respectarea cerințelor stabilite de legislație privind protecția mediului și a sănătății publice.

17. Nu pot fi autorizate, puse în funcțiune și operate sisteme individuale care realizează deversarea apelor uzate direct în lacurile naturale sau de acumulare, în bălți, heleșteie sau în iazuri, cu excepția iazurilor de decantare.

III. CONSTRUCȚIA SISTEMELOR INDIVIDUALE

18. Construcția sistemelor individuale trebuie să se realizeze astfel încât să se prevină poluarea mediului și să se asigure protejarea sănătății umane. Aceste sisteme pot include instalații prefabricate standardizate și/sau construcții.

19. Instalațiile standardizate de tip bazine vidanjabile etanșe pentru stocarea apelor uzate, precum și cele pentru epurarea apelor uzate trebuie să respecte standardele specifice în vigoare, respectiv SN EN 12566-1:2017, SM CEN/TR 12566-2:2013, SN EN 12566-3:2017, SM EN 12566-4:2017, SM CEN/TR 12566-5:2013 și SM EN 12566-6:2017.

20. Bazinele vidanjabile etanșe sau sistemele de epurare a apelor uzate vor putea fi instalate doar cu respectarea indicațiilor tehnice de montare și utilizare stabilite de producătorul/furnizorul instalației.

21. Sistemele individuale care realizează epurarea apelor uzate, care deversează apele uzate epurate direct în corpurile de apă de suprafață sau indirect în corpurile de apă subterane, vor fi realizate conform condițiilor impuse în acordului de mediu menționat la pct. 11 subpct. 1).

22. Sistemele individuale care realizează epurarea apelor uzate, care descarcă apele uzate epurate direct în corpurile de apă de suprafață sau indirect în corpurile de apă subterane, în condițiile art. 42, alin. (1) al Legii apelor nr. 272/2011, vor fi realizate astfel încât să nu afecteze starea corpurilor de apă. Condițiile specifice de realizare vor fi stabilite în acordul de mediu prevăzut la pct. 11 subpct. 1).

IV. ÎNREGISTRAREA SISTEMELOR INDIVIDUALE

23. Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi înființează și țin registrul de evidență a sistemelor individuale din unitatea administrativ-teritorială respectivă, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a a prezentului regulament.

24. Registrul prevăzut la pct. 23 poate fi organizat și întreținut și în format electronic. Anexele 1 și 2 la acest Regulament oferă modele pentru autoritățile administrației publice locale care vor fi luate în considerare la elaborarea propriilor registre în conformitate cu prezentul Regulament și alte acte normative.

25. În vederea înregistrării sistemelor individuale, autoritățile publice locale de nivelul întâi vor pune la dispoziție formulare de înregistrare.

26. Autoritățile administrației publice locale vor prezenta anual sau la cerere informația din registrul pentru evidența sistemelor individuale Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru protecția mediului pentru planificarea și exercitarea activităților de control prevăzute de prezentul Regulament și de alte acte normative.

27. Prin grija reprezentantului unității administrativ-teritoriale, proprietarul spațiilor conectate la sistemul individual are obligația să înscrie sistemul de epurare în registrul autorității publice locale pentru evidența unor astfel de sisteme, în termen de 120 de zile de la conectarea incintei la sistemul individual de colectare și/sau epurare a apelor uzate.

28. Obligația înregistrării prevăzută la pct. 27 revine și proprietarilor de sisteme individuale construite înainte de intrarea în vigoare a prezentului act normativ, în termen de 180 de zile de la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului de aprobare a prezentului regulament.

V. EXPLOATAREA ȘI ÎNTREȚINEREA SISTEMELOR INDIVIDUALE

29. Exploatarea și întreținerea corespunzătoare a sistemelor individuale revin proprietarului acestor sisteme.

30. La descărcarea apelor uzate din sistemele individuale care realizează doar colectarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare se vor respecta prevederile Capitolului III din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale probat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013.

31. Apele uzate epurate prin sistemele individuale vor respecta la deversare în resursele de apă prevederile Capitolului IV din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale probat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013.

32. Proprietarii sistemelor individuale care realizează epurarea apelor uzate și deversarea acestora direct sau indirect în apele de suprafață și subterane au obligația realizării unei monitorizări proprii a calității apelor uzate deversate, cel puțin o dată pe an, și raportării acestora către Agenția de Mediu.

33. Parametrii monitorizați de la sistemele individuale de epurare a apelor uzate sunt cei prevăzuți la Anexa nr. 2 a Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale probat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, stabiliți în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei.

34. Pentru sistemele individuale de colectare a apelor uzate se va încheia un contract cu o companie de vidanjare în vederea transportului apelor uzate la o stație de epurare.

35. Pentru toate sistemele individuale este obligatorie eliminarea nămolului de epurare din instalație, printr-o companie specializată de vidanjare.

36. Intervalele de vidanjare pentru bazinele de colectare și intervalele de preluare a nămolului de la sistemele de epurare sunt înscrise în registrul prevăzut la pct. 23.

37. Compania de vidanjare are obligația transportării nămolului de epurare la o instalație de tratare a nămolului de epurare conformă din punctul de vedere al protecției mediului.

38. Companiile specializate în prestarea serviciului de vidanjare vor asigura evidența corespunzătoare a volumelor și locațiilor de colectare, respectiv a volumelor și locațiilor de descărcare a apelor uzate. Evidența respectivă va fi asigurată prin ținerea unui registru pe format de hârtie sau electronic, sau prin dotarea vidanșelor cu instalații de determinare a volumului de apă, sisteme de

raportare și localizare poziționare globală (în continuare – *sisteme de raportare și localizare GPS*).

39. Informațiile din registrele sau sistemele de raportare și localizare GPS prevăzute la pct. 38 este obligatoriu să fie prezentate trimestrial către operatorii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare cu care are contracte compania de vidanjanare, precum și Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru protecția mediului.

VI. CONTROLUL SISTEMELOR INDIVIDUALE

40. Recepția la terminarea lucrărilor de instalare/construcție a sistemelor individuale se realizează de către o comisie de recepție la care participă și un reprezentant/reprezentanți al/ai unității administrativ-teritoriale pe raza căreia au fost executate acestea, precum și un reprezentant al subdiviziunii teritoriale respective a Inspectoratului pentru protecția mediului, care vor semna procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor.

41. Recepția se realizează pe baza analizei de către comisia de recepție a documentelor puse la dispoziție de către proprietarul sistemului de colectare adecvat și a inspecției vizuale, precum și prin verificarea conformării construcțiilor cu proiectul tehnic și a certificatelor de conformitate a echipamentelor sistemelor individuale, inclusiv a etanșeității instalației.

42. Deținătorul sistemelor care se supun recepției este obligat să pună la dispoziția comisiei de recepție toate documentele care atestă conformitatea și să faciliteze verificarea etanșeității construcțiilor și instalațiilor.

43. Controlul conformării sistemelor individuale se realizează de către Inspectoratul național pentru protecția mediului pe baza unei planificări stabilite anual, împreună cu reprezentanții unităților administrativ-teritoriale.

44. Controlul include o verificare a registrului sistemelor individuale și a contractelor de vidanjanare și de descărcare într-o stație de epurare.

45. Planificarea anuală se realizează în ultimul trimestru al anului în curs, pentru anul următor, cu excepția primului an, în care planificarea se realizează în prima lună după intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului de aprobare a prezentului regulament.

46. Pentru sistemele individuale care realizează și epurarea apelor uzate se verifică integritatea instalațiilor și gradul de epurare a apelor uzate pe baza analizelor efectuate în procesul de monitorizare.

47. Selectarea unităților administrativ-teritoriale și a sistemelor individuale care urmează să fie incluse în planificarea anuală se face pe baza monitorizării corpurilor de apă, de către Agenția „Apel Moldovei”, aflate în stare mai nesatisfăcătoare și/sau în care se evidențiază deteriorări ale stării acestora.

Totodată se includ în planul de control acele sisteme individuale care la controlul anterior au prezentat neconformități.

48. Controlul sistemelor individuale de epurare care evacuează ape uzate în corpurile de apă de suprafață se realizează de către Agenția de Mediu conform cadrului normativ și urmărește în principal respectarea condițiilor de evacuare impuse prin reglementările în vigoare la data efectuării controlului.

49. În cazul în care se constată încălcarea cerințelor prevăzute de legislație, autoritățile de control aplică sancțiunile prevăzute de cadrul normativ cu implementarea principiului „poluatorul plătește”.

Anexa nr. 1
la Regulamentul privind autorizarea,
construcția, înregistrarea, controlul,
exploatarea și întreținerea sistemelor
individuale de colectare și epurare a
apelor uzate

Câmpurile de bază ale Registrului local al sistemelor individuale care realizează doar colectarea apelor uzate (model)

1. Unitatea administrativ-teritorială
Denumirea unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi și a celei de nivelul al doilea din care aceasta face parte
2. Nume proprietar al sistemului individual (*în continuare – SI*)
nume persoană fizică / denumire persoană juridică
3. Adresa completă SI
Strada, numărul
4. Deține autorizație de construire?
Da/Nu
5. Nr. autorizație de construire și data eliberării
6. Număr persoane deservite/ locuitori deserviți de SI
7. Tip SI de colectare
Se va preciza denumirea comercială a instalației achiziționate, dacă aceasta este standardizată / tip constructiv, etc. Conform prevederilor pct. 19 din Regulamentul privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ____/2023 (în continuare - Regulament), instalațiile standardizate de tip bazine vidanjabile etanșe pentru stocarea apelor uzate/epurarea apelor uzate trebuie să respecte standardele specifice în vigoare. În lipsa

standardizării se menționează tipul și materialele de construcție (ex. bazin etanș vidanjabil, din beton, nestandardizat)

8. Capacitate proiectată SI, m³

Capacitatea proiectată de colectare a SIA este o caracteristică tehnică menționată în documentele tehnice și certificatele de calitate / conformitate achiziționate de la producători (ex. volum total ape uzate stocate)

9. Cine exploatează și operează SI?

Conform pct. 29 din Regulament, exploatarea și întreținerea corespunzătoare a sistemelor individuale revin proprietarului acestor sisteme. Proprietarul poate realiza singur exploatarea și întreținerea SIA de colectare sau poate încheia un contract cu companii specializate, după perioada de mentenanță prevăzută în contractul de achiziționare a SIA de colectare.

10. Deține contract de vidanjare?

Contract încheiat cu o companie specializată pentru servicii de vidanjare și transport spre un punct final de descărcare. Conform prevederilor pct. 34 din Regulament, pentru sistemele individuale de colectare a apelor uzate se va încheia un contract cu o companie de vidanjare în vederea transportului apelor uzate la o stație de epurare

11. Număr contract de vidanjare și valabilitate

12. Nume companie care vidanjează apele uzate

13. Echiparea vidanței (GPS, nivel volum, sistem raportare) și modul de evidență a vidanjărilor.

Conform pct. 38 din Regulament, companiile specializate în prestarea serviciului de vidanjare vor asigura o evidență corespunzătoare a volumelor și locațiilor de colectare, respectiv a volumelor și locațiilor de descărcare a apelor uzate. Evidența respectivă va fi asigurată prin ținerea unui registru pe format de hârtie sau electronic, sau prin dotarea vidanțelor cu instalații de determinare a volumului de apă, sisteme de raportare și

localizare poziționare globală (în continuare – sisteme de raportare și localizare GPS).

14. Volum de apă uzată vidanțată conform contract, în m³

15. Nume rețea de canalizare/ stație de epurare unde se descarcă vidanțele

16. Număr contract preluare ape vidanțate

Contractul/ acordul de preluare ape vidanțate se încheie între firmele specializate pentru serviciile de vidanțare și transport și operatorul de servicii de apă uzată în a cărei rețea de canalizare/ stație de epurare se descarcă apele uzate vidanțate.

17. Volum total anual de apă uzată vidanțat, în m³

18. Frecvență de vidanțare și descărcare ape uzate

19. Există buletin/raport de analiză privind calitatea apelor uzate vidanțate? *Da/Nu. Se anexează copia buletinului (raportului).*

20. Valoare concentrație medie anuală în apele vidanțate, CBO5 (mg/l)

Conform pct. 30 din Regulament, la descărcarea apelor uzate din sistemele individuale care realizează doar colectarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare se vor respecta prevederile Capitolului III din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale probat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013.

21. Observații/ comentarii

Anexa nr. 2
la Regulamentul privind
autorizarea, construcția,
înregistrarea, controlul,
exploatarea și întreținerea sistemelor
individuale de colectare și epurare a
apelor uzate

Câmpurile de bază ale Registrului local al sistemelor individuale care realizează epurarea și deversarea apelor uzate (model)

1. Unitatea administrativ-teritorială
Denumirea unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi și a celei de nivelul al doilea din care aceasta face parte
2. Nume proprietar al sistemului individual (*în continuare – SI*)
nume persoană fizică / denumire persoană juridică
3. Adresa completă SI
Strada, numărul
4. Număr persoane deservite/ locuitori deserviți de SI
5. Numărul autorizației de construire și data eliberării
6. Numărul autorizației de mediu pentru folosința specială a apei
7. Tip SI epurare
Denumirea comercială a stației de epurare a apelor uzate menajere achiziționată dacă aceasta este standardizată / tip constructiv, etc. Conform prevederilor pct. 19 din Regulamentul privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.____/2023 (în continuare - Regulament), instalațiile standardizate de tip bazine vidanjabile etanșe pentru stocarea apelor uzate, precum și cele pentru epurarea apelor uzate trebuie să respecte standardele specifice în vigoare.

8. Nivel de epurare realizat (primar/ secundar/ terțiar/ altele)

Primar - epurare mecanică (proces fizice și/sau chimice); secundar - epurare biologică (proces biologic); terțiar - epurare biologică avansată (proces biologic) cu îndepărtare nutrienților (azot total și fosfor total), eventual și UV/clorinare și alte procedee ca etapă de finisare. Sistemele individuale care realizează epurarea apelor uzate, care descarcă apele uzate epurate direct în corpurile de apă de suprafață sau indirect în corpurile de apă subterane, vor fi realizate conform condițiilor impuse în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei.

9. Capacitate proiectată SI, în m³/zi

Capacitatea proiectată SI epurare este o caracteristică tehnică menționată în documentele tehnice și certificatele de calitate / conformitate achiziționate de la producători (ex. locuitori echivalenți, m³/zi, kg poluant/zi, etc.).

10. Capacitate proiectată SI, în locuitori echivalenți

11. Parametrii proiectare SI, CBO5 (kg/zi)

12. Tip evacuare (directa/ indirecta)

La descărcarea apelor uzate din sistemele individuale care realizează doar colectarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare se vor respecta prevederile Capitolului III din Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale probat prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013. În plus, conform 18 din Regulament, sistemele individuale care realizează epurarea apelor uzate, care descarcă apele uzate epurate direct în corpurile de apă de suprafață sau indirect în corpurile de apă subterane vor fi realizate astfel încât să nu afecteze starea corpurilor de apă.

13. Cine exploatează și operează SI?

Conform pct. 29 din Regulament, exploatarea și întreținerea corespunzătoare a sistemelor individuale revin proprietarului acestor sisteme. Proprietarul poate realiza singur exploatarea și întreținerea SI

epurare sau poate încheia un contract cu companii specializate, după perioada de mentenanță prevăzută în contractul de achiziționare a SI epurare.

14. Nr. contract de mentenanță/ operare

15. Cine monitorizează calitatea apelor uzate epurate

Conform pct. 32 din Regulament, proprietarii sistemelor individuale care realizează epurarea apelor uzate și deversarea acestora direct sau indirect în apele de suprafață și subterane au obligația realizării unei monitorizări proprii a calității apelor uzate deversate, cel puțin o dată pe an, și raportării acestora către Agenția de Mediu..

16. Nr. buletin analiză/ comanda/ contract monitorizare calitate ape uzate epurate

17. Frecvența de monitorizare calitate ape uzate epurate

18. Volum total anual nămol epurare vidanțat, în mc

Conform pct. 35 din Regulament, pentru toate sistemele individuale este obligatorie eliminarea nămolului de epurare din instalație, printr-o companie specializată de vidanțare. În cazul în care nămolul rezultat nu se vidanțează, ci este utilizat atunci se trece „Nu este cazul”.

19. Nume firmă de vidanțare nămol

20. Frecvență vidanțare nămol de epurare

Conform pct. 36 din Regulament, intervalele de vidanțare pentru bazinele de colectare și intervalele de preluare a nămolului de la sistemele de epurare sunt înscrise în registrul prevăzut la pct. 23 din Regulament.

21. Nume instalație unde se tratează nămolul de epurare

Conform pct. 37 din Regulament, compania de vidanțare are obligația transportării nămolului de epurare la o instalație de tratare a nămolului de epurare conformă din punctul de vedere al protecției mediului.

22. Parametri pentru ape uzate epurate realizați, l/s, mg/l

23. Observații/ comentarii

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate a fost elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul oferit de proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” implementat de Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală în baza Acordului de finanțare semnat cu Asociația Internațională pentru Dezvoltare.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Accesul populației la apă prin rețele centralizate și din surse proprii este mai dezvoltat, comparativ cu accesul la servicii centralizate de colectare și de epurare a apelor uzate. În multe localități s-a investit în rețele și infrastructură de alimentare cu apă, fără însă să fie dezvoltat în paralel și sistemul public de canalizare și de epurare a apelor uzate, conform estimărilor SNDR 2022-2028 și a datelor oferite de Biroul Național de Statistică, în Republica Moldova este descrisă următoarea situație privind accesul la infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare:

- În circa 30%, din localitățile țării încă lipsesc sisteme centralizate de aprovizionare cu apă.
- În peste 50% din localități, în care există sisteme centralizate, calitatea apei furnizate în sistem nu corespunde cerințelor normative în vigoare.
- În peste 90% din localități lipsesc sisteme publice de canalizare, iar în peste 96% - lipsesc sisteme de epurare a apelor uzate.

Pe lângă factorii de natură economică (dezvoltarea unui sistem centralizat de canalizare și de epurare a apelor uzate fiind cu mult mai costisitor decât dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă), adesea construcția și operarea unui sistem centralizat de canalizare și epurare a apelor uzate nu este fezabil din punct de vedere tehnic¹. Este cazul de

¹ Densitatea mică a consumatorilor în zonele rurale (depopularea și multe gospodării nelocuite agravează situația), fluctuațiile sezoniere a volumului de apă consumat, specificul topografic, etc. fac de multe ori imposibilă funcționarea unor sisteme centralizate de colectare a apelor uzate. În aceste circumstanțe construcția și folosirea unor sisteme centralizate de

menționat că, posibilitățile bugetelor locale de a finanța investiții capitale s-au limitat în ultimii 5 ani la 480 - 530 mln. lei anual (conform datelor Ministerului Finanțelor („Evoluția bugetelor locale 2016-2022”)), ceea ce constituie mai puțin de 10% din necesități.

În aceste condiții, atunci când lipsește un sistem centralizat de canalizare, legea prevede obligația de colectare și de epurare a apelor uzate prin sisteme individuale (a se vedea secțiunea de mai jos). Cu toate acestea, actualmente lipsește un mecanism funcțional și reguli clare privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

Totodată, din cauza lipsei unei evidențe clare a procesului de dezvoltare a infrastructurii, fie celei centralizate sau prin soluții individuale, autoritățile publice centrale nu cunosc situația privind accesul la sisteme de sanitație, iar informațiile disponibile fiind bazate doar pe indicatorii colectați de către Biroul Național de Statistică, a căror implicare se limitează colectarea datelor de la operatorii din orașe / sau a celor licențiați, nefiind însă examinată situația curentă în localitățile mici.

Deși Republica Moldova a aprobat mai multe acte normative care reglementează anumite prevederi privind procedurile de epurare a apelor uzate, precum și acte normative care reglementează indicatorii biologici și chimici ce trebuie să fie atinși în rezultatul proceselor de epurare și deversare a apelor uzate, nu există date privind eficiența și gradul de epurare, dacă sunt conforme sau nu cu cerințele cadrului normativ, dacă sunt exploatate și întreținute corespunzător, dacă și unde se evacuează nămolul etc. De asemenea, nu există un registru/registre care să permită trasabilitatea și identificarea fiecărui sistem individual în parte, pentru a permite un control și o monitorizare eficientă a acestor sisteme individuale, fapt care creează premise pentru poluarea apelor și a mediului și impune riscuri pentru sănătatea publică.

Articolul 34, alin. 1 din Legea apelor nr. 272/2011 stipulează că *deversarea, introducerea de poluanți într-un corp de apă de suprafață, într-un corp de apă subterană, în terenurile fondului de apă sau în terenurile din care este posibilă scurgerea într-un corp de apă de suprafață sau într-un corp de apă subterană sînt interzise, cu excepția cazurilor în care se efectuează în conformitate cu condițiile de deversare a apei uzate prevăzute în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei.* Art. 40 din aceeași lege prevede că *cerințele de colectare, depozitare, de epurare și deversare a apelor uzate casnice în localitățile rurale, inclusiv cerințele de exploatare a sistemelor de colectare locale, a stațiilor și a proceselor de epurare alternative, a tehnologiilor și a proceselor adecvate, se stabilesc într-un regulament aprobat de Guvern.*

canalizare se soldează cu rețele înfundate, cantitatea de apă uzată care circulă prin conducte fiind insuficientă pentru transportarea fracțiilor solide.

Art. 3, alin. (4) din Legea nr. 303/2013 cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și canalizare (în continuare – Legea nr. 303/2013 stabilește că *în localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă, cu condiția asigurării colectării apelor uzate prin sisteme individuale.*

Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 950/2013, conține anumite reglementări fragmentate privind cerințele și principiile generale de utilizare a sistemelor individuale. Însă, după cum o demonstrează situația actuală, aceste prevederi sunt insuficiente și ineficiente. Or la moment lipsește un mecanism robust și eficient de autorizare, monitorizare, control, înregistrare, evidență a sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. În afara unor estimările vagi de natură statistică, citate la începutul acestui document, nu există informație privind numărul concret a sistemelor individuale, starea acestora, tipul (de colectare sau de epurare), impactul asupra mediului etc. Mai mult decât atât, în lipsa unor reglementări clare, în ultimii câțiva ani o serie de parteneri de dezvoltare au promovat instalarea în cadrul diferitor proiecte a unui număr considerabil de fose septice, care deversează apele uzate prin infiltrare în sol (în majoritatea cazurilor). Fără o abordare sistemică, care să stabilească reguli clare, modul de stabilire a amplasamentelor unde instalarea sistemelor individuale este permisă sau interzisă și de care tip (de colectare sau de epurare), a unui mecanism de autorizare, monitorizare și control, situația va scăpa ușor de sub control².

Ținând cont de cele menționate mai sus, este imperios necesară elaborarea și implementarea ulterioară a unui mecanism de autorizare, înregistrare, monitorizare și control a sistemelor individuale precum și reguli și obligații clare pentru proprietarii acestor sisteme, de construire și exploatare a sistemelor individuale. Mai mult ca atât, discuțiile care au loc la nivelul Uniunii Europene privind reformarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane prevăd introducerea unor reglementări mai exacte privind sistemele individuale, care stabilesc că sistemele individuale trebuie să fie proiectate, aprobate și controlate în mod corespunzător, iar statele membre trebuie să se asigure că aglomerările în care se utilizează sisteme individuale sunt înscrise într-un registru public și că autoritatea competentă efectuează inspecții periodice ale acestor sisteme. Ținând cont de cele menționate mai sus, este imperios necesară elaborarea și implementarea ulterioară a unui mecanism de autorizare, înregistrare, monitorizare și control a sistemelor individuale precum și reguli și obligații clare pentru proprietarii acestor sisteme de construire și exploatare a sistemelor individuale. Mai mult ca atât, discuțiile care au loc la nivelul Uniunii Europene privind reformarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane³ prevede introducerea unei obligații noi, care stabilește că *sistemele individuale adecvate trebuie să fie proiectate, aprobate și controlate în mod corespunzător*. În acest

² Nu că situația ar fi sub control la moment, ba dimpotrivă, însă impactul negativ va crește direct proporțional cu creșterea gradului de dotare a locuințelor cu comodități, iar poluarea mediului are în mare parte un caracter cumulativ.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0541>

context, merită de menționat faptul că în România există un mecanism (instituit prin HG nr. 714/2022) similar celui care se propune a fi instituit prin prezentul act normativ, la elaborarea prezentului Regulament ținându-se cont de această experiență.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Directiva Consiliului Uniunii Europene 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane conține o singură referință la sistemele individuale adecvate la art. 3, care prevede că „*atunci când instalarea unui sistem de colectare nu se justifică, fie pentru că nu ar prezenta interes pentru mediu, fie pentru că instalarea sa presupune un cost excesiv, se utilizează sisteme individuale sau alte sisteme corespunzătoare care să asigure un nivel identic de protecție a mediului.*” Prezentul proiect de hotărâre este pe deplin în concordanță cu respectiva prevedere. Mai mult ca atât, această reglementare este deja reflectată în prevederile Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 950/2013 (a se vedea Capitolul VII). Mai mult ca atât, discuțiile care au loc la nivelul Uniunii Europene privind reformarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane⁴ prevede introducerea unei obligații noi suplimentar la prevederile de la actualul art. 3 din directivă, care stabilește *că sistemele individuale trebuie să fie proiectate, aprobate și controlate în mod corespunzător.* În acest context, prezentul act normativ corespunde acestor tendințe care se discută în acest domeniu la nivelul comunității europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii Guvernului prevede aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. Regulamentul este structurat în 6 capitole.

Primul capitol este intitulat Dispoziții generale, și cuprinde reglementări privind obiectul de reglementare a acestuia, precum și anumite norme generale privind locurile unde poate fi autorizată instalarea sistemelor individuale.

Capitolul II este intitulat autorizarea sistemelor individuale adecvate și include reglementări privind autorizarea sistemele individuale prin intermediul autorizației de construire și a autorizației de mediu pentru folosința specială a apei.

Capitolul III cuprinde cerințe și reglementări privind construcția sistemelor individuale. Se face referință la standardele în vigoare și cerința generală ca la

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0541>

construcția sistemelor individuale adecvate să se prevină poluarea mediului și să se asigure protejarea sănătății umane.

Capitolul IV introduce unul din elementele centrale ale noului sistem, și anume **înregistrarea sistemelor individuale** și rolul APL în acest proces. De asemenea, în cadrul proiectului actului normativ sunt puse la dispoziția APL modele de registre pentru înscrierea sistemelor individuale adecvate de colectare și de epurare. În proiectul actului normative sunt incluse și modele cu secțiunile de bază care vor fi luate în considerare la elaborarea propriilor registre în conformitate cu prezentul Regulament și alte acte normative.

Capitolul V este un alt element central al noului mecanism. El prevede reguli, proceduri și cerințe pentru proprietarii sistemelor individuale legate de **exploatarea și întreținerea acestora** (vidanjarea, evacuarea nămolului, etc.).

Și în fine, pentru ca sistemul să funcționeze și să fie asigurat un mecanism de conformare, **capitolul VI** cuprinde reglementări privind **controlul sistemelor individuale**. Acesta se referă atât la etapa de recepție după realizarea construcției/instalării sistemului individual adecvat, cât și pe perioada de exploatare a acestora.

Proiectul mai cuprinde de asemenea modele tip de registre pentru ghidarea APL în înființarea propriilor registre, în conformitate cu noile cerințe.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea prezentei hotărâri nu presupune cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat, și se încadrează în limitele generale ale resurselor financiare de la bugetul de stat a instituțiilor publice cu anumite atribuții și mandate în domenii conexe care au tangență cu protecția mediului, autorizarea anumitor lucrări de construcție, monitorizare și control.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Adoptarea prezentei hotărâri nu necesită modificarea sau aprobarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul actului normativ urmează să fie supus avizării și consultării publice în modul stabilit de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

8. Constatările expertizei anticorupție

<p>Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei anticorupție conform prevederilor art. 35 din Legea nr.100/2017 privind actele normative, de către Centrul Național Anticorupție.</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p>
<p>Expertiza de compatibilitate nu este necesară întrucât proiectul hotărârii Guvernului nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p>
<p>Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei juridice conform art. 37 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p>
<p>Proiectul conține prevederi care pot fi tratate ca reglementare a activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel este necesară examinarea acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. În acest scop, în conformitate cu cerințele pct.3 subpct.1) și pct.11 subpct.2¹) lit. c) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, a fost elaborată Analiza impactului de reglementare, anexată la setul de materiale aferent, care a fost examinată în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 12.03.2024, fiind susținută condiționat de majoritatea membrilor prezenți la ședință.</p> <p>Suplimentar, evocăm că proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p>

Secretar general adjunct

Eugeniu HARABARA

**Analiza impactului de reglementare
a proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea,
construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de
colectare și epurare a apelor uzate**

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului de reglementare a proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate
Data:	Februarie 2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Subdiviziunea:	Direcția politici în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație
Persoana responsabilă și datele de contact:	Sergiu Tăbăcaru Șef direcție Direcția politici în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație sergiu.tabacaru@midr.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Accesul populației la apă prin rețele centralizate și din surse proprii este mai dezvoltat, comparativ cu accesul la servicii centralizate de colectare și de epurare a apelor uzate. În multe localități s-a investit în rețele și infrastructură de alimentare cu apă, fără însă să fie dezvoltat în paralel și sistemul public de canalizare și de epurare a apelor uzate, conform estimărilor SNDR 2022-2028 și a datelor oferite de Biroul Național de Statistică, în Republica Moldova este descrisă următoarea situație privind accesul la infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare:

- în circa 30%, din localitățile țării încă lipsesc sisteme centralizate de aprovizionare cu apă.
- în peste 50% din localități, în care există sisteme centralizate, calitatea apei furnizate în sistem nu corespunde cerințelor normative în vigoare.
- în peste 90% din localități lipsesc sisteme publice de canalizare, iar în peste 96% - lipsesc sisteme de epurare a apelor uzate.

Pe lângă factorii de natură economică (dezvoltarea unui sistem centralizat de canalizare și de epurare a apelor uzate fiind cu mult mai costisitor decât dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă), adesea construcția și operarea unui sistem centralizat de canalizare și epurare a apelor uzate nu este fezabil din punct de vedere tehnic. Este cazul de menționat că, posibilitățile bugetelor locale de a finanța investiții capitale s-au limitat în ultimii 5 ani la 480 - 530 mil MDL anual (conform datelor Ministerului Finanțelor („Evoluția bugetelor locale 2016-2022”)), ceea ce constituie mai puțin de 10% din necesități.

În aceste condiții, atunci când lipsește un sistem centralizat de canalizare, legea prevede obligația de colectare și de epurare a apelor uzate prin sisteme individuale (a se vedea secțiunea de mai jos). Cu toate acestea, actualmente lipsește un mecanism funcțional și reguli clare privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

Totodată, din cauza lipsei unei evidențe clare a procesului de dezvoltare a infrastructurii, fie celei centralizate sau prin soluții individuale, autoritățile publice centrale nu cunosc situația privind accesul la sisteme de sanitație, iar informațiile disponibile fiind bazate doar pe indicatorii colectați de către Biroul Național de Statistică, a căror implicare se limitează la colectarea datelor de la operatorii din orașe / sau a celor licențiați, nefiind însă examinată situația curentă în localitățile mici

Deși Republica Moldova a aprobat mai multe acte normative care reglementează anumite prevederi privind procedurile de epurare a apelor uzate, precum și acte normative care reglementează indicatorii

biologici și chimici ce trebuie să fie atinși în rezultatul proceselor de epurare și deversare a apelor uzate, nu există date privind eficiența și gradul de epurare, dacă sunt conforme sau nu cu cerințele cadrului normativ, dacă sunt exploatate și întreținute corespunzător, dacă și unde se evacuează nămolul etc. De asemenea, nu există un registru/registre care să permită trasabilitatea și identificarea fiecărui sistem individual în parte, pentru a permite un control și o monitorizare eficientă a acestor sisteme individuale, fapt care creează premise pentru poluarea apelor și a mediului și impune riscuri pentru sănătatea publică.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Conform Băncii de date statistice privind nivelul de trai al populației și dotarea locuințelor cu comodități a Biroului Național de Statistică, în 2022 în total pe țară doar aproximativ 32% din locuințe aveau acces la un sistem public de canalizare: 79% din locuințe în mediul urban și doar 3,3% în mediul rural. Când privește sistemele proprii de canalizare, în 2022 în total pe țară aproximativ 46% din locuințe erau dotate cu astfel de comodități, în mediul urban – 18,1%, iar la nivel rural conform cercetării BNS ar fi fost dotate cu astfel de comodități 62,5% din locuințe.

Cum este indicat mai sus, se constată un grad mult mai mare de conectare a locuințelor la rețelele publice de alimentare cu apă (74% în total pe țară în 2022) comparativ cu sistemul public de canalizare (32%). În condițiile în care crește și nivelul de trai și de dotare a locuințelor cu băi și dușuri, grupuri sanitare, mașini de spălat etc., impactul asupra mediului urmare a deversării apei uzate fără o colectare și epurare adecvată este unul îngrijorător.

Problema este de fapt neimplementarea și nerespectarea cerințelor legale actuale. După cum este descris în secțiunea e), actualmente legea deja cere ca colectarea apelor uzate să aibă loc prin intermediul sistemelor individuale atunci când nu este organizat un sistem public/centralizat de colectare și epurare a apelor uzate. Legea de asemenea interzice deversarea apelor uzate fără o epurare corespunzătoare (în conformitate cu condițiile de deversare a apei uzate prevăzute în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei). Ceea ce lipsește este un mecanism eficient de implementare, care să introducă instrumente de evidență, de autorizare, de monitorizare, de exploatare, de control etc., astfel încât prevederile care actualmente sunt în vigoare să fie respectate și implementate.

În același timp, piața Republicii Moldova deja prestează servicii de instalare a sistemelor individuale de sanitație (stații de epurare de dimensiuni mici, fose septice etc.). Instalarea acestor sisteme are loc cu ignorarea normelor legale care reglementează condițiile de mediu și sanitare, fapt care afectează calitatea apelor și solului Republicii Moldova și indirect sănătatea populație. Or, odată cu instalarea unor asemenea sisteme individuale crește și consumul de apă în gospodărie și în consecință – crește cantitatea de ape uzate deversate/infiltrate. De asemenea, lipsa unor reglementări a proceselor de autorizare și monitorizare a sistemelor individuale instalate reduce din capacitatea de monitorizare a situației la nivel național.

Când privește persoanele/entitățile afectate, în primul rând sunt afectate direct persoanele care se alimentează cu apă potabilă din fântânile de suprafață sau izvoare care sunt poluate de apele uzate evacuate fără o epurare corespunzătoare sau fără respectarea cerințelor de amplasare, a zonelor de protecție și sanitare, a condițiilor de deversare. Reiterăm că deversarea (infiltrarea) necontrolabilă, fără o epurare corespunzătoare a apelor uzate reprezintă un pericol pentru sănătatea publică, or lipsa proceselor corespunzătoare de dezinfecție permit răspândirea agenților patogeni din apele uzate. Atunci când infiltrarea apelor uzate conduce la poluarea corpurilor de apă subterane și de suprafață din care se captează/extrage apă pentru distribuirea prin sisteme centralizate, pot fi afectați un număr mai mare de consumatori.

Persoanele care contribuie la apariția problemei sunt locuitorii care în lipsa unui sistem centralizat de canalizare nu sunt suficient de informați și sensibilizați în vederea construirii/instalării unor sisteme individuale conforme, care, fie să colecteze apele uzate cu o ulterioară evacuare a acestora la stații de epurare autorizate, fie să realizeze un proces de epurare a apelor uzate și deversarea apei tratate cu respectarea parametrilor prevăzuți de legislație. De asemenea, contribuie la apariția problemei lipsa unor roluri clar definite a autorităților publice, lipsa unui sistem eficient și pro-activ de control și de monitorizare a situației în domeniu.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Principalele cauze care au condus la apariția problemei sunt următoarele:

1. Gradul redus de informare, educare și conștientizare în rândul locuitorilor a riscurilor și daunelor cauzate mediului și sănătății publice/propriei sănătăți prin deversarea apelor uzate fără o epurare corespunzătoare. Mentalitatea moștenită conform căreia serviciile de gospodărie comunală trebuie să fie gratuite sau foarte ieftine.

2. Austeritatea bugetară/lipsa resurselor financiare suficiente în bugetele locale, astfel chiar și acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic nu au fost construite rețele centralizate de canalizare și sisteme de epurare a apelor uzate. În multe localități au fost construite în mod asimetric doar rețele publice de alimentare cu apă, nu și rețele și infrastructura necesară pentru colectarea și epurarea centralizată a apelor uzate.

3. Inacțiunea organelor de control. Principiul „poluatorul plătește” nu este implementat. Din varii motive, autoritățile publice au „închis ochii” la problema în cauză. Autoritățile de control de resort nu au implementat acțiuni hotărâte de control, pentru a se asigura că prevederile și cerințele legislației sunt respectate. Nu sunt aplicate sancțiuni pentru poluarea mediului, inclusiv a apelor, ca urmare a deversării apelor uzate fără o epurare corespunzătoare. O posibilă explicație este lipsa de capacități a organelor respective de control. O altă explicație a poziției îngăduitoare a organelor de control și a autorităților publice este starea economico-financiară a gospodăriilor, costul politic (măsuri nepopulare pot conduce la pierderea alegerilor etc). Totuși există dovezi anecdotice¹ care demonstrează că nu situația financiară a gospodăriei este neapărat cauza pentru lipsa instalațiilor individuale corespunzătoare de colectare/epurare a apelor uzate sau pentru neconectarea gospodăriei la rețeaua publică de canalizare².

4. Lipsa unor condiționalități/presiuni/control din exterior. Directiva Consiliului Comunității Europene din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (91/271/CEE) prevede o serie de obligații pentru statele membre ale UE, inclusiv să se asigure că toate aglomerările să fie echipate cu sisteme de colectare a apelor urbane reziduale:

- până la 31 decembrie 2000, pentru cele al căror echivalent-locuitor (EL) este mai mare de 15 000 și
- până la 31 decembrie 2005, pentru cele al căror EL se situează între 2 000 și 15 000.

De asemenea solicită ca statele membre să vegheze ca apele urbane reziduale care intră în sistemele de colectare, înainte de a fi evacuate, să facă obiectul unei tratări secundare sau echivalente, în următoarele împrejurări:

- până la 31 decembrie 2000, pentru toate evacuările care provin de la aglomerări cu EL mai mare de 15 000;
- până la 31 decembrie 2005, pentru toate evacuările care provin de la aglomerări cu EL cuprins între 10 000 și 15 000;
- până la 31 decembrie 2005, pentru evacuările în apele dulci și în estuare, care provin de la aglomerări cu EL cuprins între 2 000 și 10 000.

Desigur că îndeplinirea cerințelor prevăzute de directivă în domeniul tratării apelor urbane reziduale nu este o misiune ușoară pentru statele membre și multe din ele au restanțe. Spre exemplu, în 2021, România alături de alte 18 state membre ale UE au fost ținta unor proceduri de infringement³. Procedurile respective pot conduce la penalități financiare de milioane de euro. Aceste condiționalități externe ajută la păstrarea subiectului pe agenda autorităților de toate nivelurile și, în România, a fost unul din factorii care au condus la aprobarea în 2022 a unei reglementări privind procedura de autorizare, de exploatare, de control etc. a soluțiilor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

De menționat că la nivelul comunității europene au loc discuții și eforturi privind reformarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane reziduale⁴ în sensul extinderii obligațiilor de asigurare a colectării depline a apelor uzate din aglomerări începând cu 1000 de EL și introducerii unor reguli mai stricte/clare privind soluțiile individuale.

¹ Cazuri relatate de reprezentanții APL/operatori de servicii de alimentare cu apă și de canalizare.

² Refuzul de racordare la rețeaua publică de canalizare atunci când un astfel de sistem există este o altă problemă gravă raportată de reprezentanții APL/operatori, care nu este subiectul direct al acestei analize, dar motivațiile/explicațiile pentru această situație sunt în mare parte similare cu refuzul/lipsa de interes de a instala soluții individuale de colectare și de epurare a apelor uzate.

³ <https://www.rfi.ro/social-136919-ce-initiaza-procedura-de-infringement-pentru-ca-retelele-de-apa-si-canalizare-nu-sunt>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0541>

Dar această situație (lipsa condiționalităților externe) urmează să se schimbe în viitorul apropiat, odată cu înaintarea țării noastre pe calea integrării europene. Prin urmare aprobarea hotărârii de guvern care face obiectul prezentei analize de impact reprezintă și o investiție avantajoasă în vederea creării mecanismelor necesare și a regulilor mai clare privind sistemele individuale de colectare și de epurare a apelor uzate.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Odată cu creșterea graduală a nivelului de conectare/acces a populației la surse de apă prin sisteme centralizate și din surse proprii, problema deversării apelor uzate fără o epurare adecvată devine una din ce în ce mai gravă. Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare – Legea nr. 303/2013) stabilește că *în localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă, cu condiția asigurării colectării apelor uzate prin sisteme individuale*. Multe APL din țară s-au folosit de prevederea în cauză și au organizat doar serviciul publică de alimentare cu apă, în același timp, cea de a doua parte a normei („*cu condiția asigurării colectării apelor uzate prin sisteme individuale*”) nu este implementată în mod eficient. Cum s-a menționat mai sus, prima fațetă a problemei constă în lipsa unor informații detaliate și concrete cu privire la situația din fiecare localitate a țării, despre fiecare gospodărie în parte, în ceea ce privește instalațiile individuale de colectare și de epurare a apelor uzate. Problema pare pur și simplu să fie ignorată de toate autoritățile și instituțiile publice cu anumite competențe în domeniu alimentării cu apă, canalizării, protecției mediului (APL, operatori de servicii de AAC, organe de control).

În aceste circumstanțe (lipsa unui mecanism de autorizare, monitorizare și control, lipsa regulilor clare de exploatare și mentenanță), unele proiecte și parteneri de dezvoltare au început instalarea unor fose septice în diferite localități rurale din țară, fără o coordonare prealabilă cu autoritățile de resort. Fosele septice, în tandem cu sisteme de infiltrare în sol realizate în conformitate cu standardele în vigoare, nu reprezintă a priori o tehnologie/soluție proastă, acestea fiind utilizate și în multe state europene. Totuși lipsa unui mecanism de evidență și de control privind respectarea regulilor stabilite de legislație, inclusiv de standardele relevante (respectarea zonelor sanitare, respectarea tehnologiilor în dependență de adâncimea apelor subterane, etanșeitatea rezervoarelor și bransamentelor etc., respectarea cerințelor de dimensionare a sistemelor etc.) a permis instalarea unor instalații cu încălcarea cerințelor respective.

În lipsa intervenției situația va fi perpetuată și se va înregistra o agravare continuă. Este cunoscut faptul că poluarea mediului are un efect cumulativ în timp, capacitățile de regenerare fiind epuizate treptat. Odată cu creșterea gradului de acces a populației la apă din rețele centralizate și din surse proprii, fără ca asigurarea cu servicii de canalizare să țină pasul cu acest progres, problema va deveni din ce în ce mai presantă. Cu atât mai mult cu cât și gradul de dotare a locuințelor cu diferite facilități, cum ar fi toalete, băi, mașini de spălat etc. crește și impactul negativ asupra mediului.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023) prevede la acțiunea cu nr. 10.72 „*elaborarea cadrului normativ pentru reglementarea mecanismului de autorizare și construcție a surselor alternative de sanitație în gospodării individuale*”.

Art. 34 alin. 1 din Legea apelor nr. 272/2011 (în continuare – Legea nr. 272/2011) stipulează că *deversarea, introducerea de poluanți într-un corp de apă de suprafață, într-un corp de apă subterană, în terenurile fondului de apă sau în terenurile din care este posibilă scurgerea într-un corp de apă de suprafață sau într-un corp de apă subterană sânt interzise, cu excepția cazurilor în care se efectuează în conformitate cu condițiile de deversare a apei uzate prevăzute în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei*. Art. 40 din aceeași lege prevede că *cerințele de colectare, depozitare, de epurare și deversare a apelor uzate casnice în localitățile rurale, inclusiv cerințele de exploatare a sistemelor de colectare locale, a stațiilor și a proceselor de epurare alternative, a tehnologiilor și a proceselor adecvate, se stabilesc într-un regulament aprobat de Guvern*.

Art. 3 alin. (4) din Legea nr. 303/2013 stabilește că *în localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă, cu condiția asigurării colectării apelor uzate prin sisteme individuale*.

Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 950/2013, conține anumite reglementări fragmentate⁵ privind cerințele și principiile generale de utilizare a sistemelor individuale. Însă, după cum o demonstrează situația actuală, aceste prevederi sunt insuficiente și ineficiente. Or la moment lipsește un mecanism robust și eficient de autorizare, monitorizare, control, înregistrare, evidență a sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. În afara unor estimări vagi de natură statistică, citate la începutul acestui document, nu există informație privind numărul concret a sistemelor individuale, starea acestora, tipul (de colectare sau de epurare), impactul asupra mediului etc. Mai mult decât atât, în lipsa unor reglementări clare, în ultimii câțiva ani o serie de parteneri de dezvoltare au promovat instalarea în cadrul diferitor proiecte a unui număr considerabil de fose septice, care realizează un nivel minimal de epurare (practic doar sedimentarea fracției solide din apele uzate, fără a asigura eliminarea poluanților microbiologici și chimici) și realizează deversarea apelor uzate prin infiltrație în sol (în majoritatea cazurilor). Fără o abordare sistemică, care să stabilească reguli clare, modul de stabilire a amplasamentelor unde instalarea sistemelor individuale este permisă sau interzisă și de care tip (de colectare sau de epurare), a unui mecanism de autorizare, monitorizare și control, situația va scăpa ușor de sub control⁶.

Ținând cont de cele menționate mai sus, este imperios necesară elaborarea și implementarea unui mecanism de autorizare, înregistrare, monitorizare și control a sistemelor individuale precum și reguli și obligații clare pentru proprietarii acestor sisteme, de construire și exploatare a sistemelor individuale. Mai mult ca atât, discuțiile care au loc la nivelul Uniunii Europene privind reformarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane⁷ prevăd introducerea unor reglementări mai exacte privind sistemele individuale, care stabilesc *că sistemele individuale trebuie să fie proiectate, aprobate și controlate în mod corespunzător, iar statele membre trebuie să se asigure că aglomerările în care se utilizează sisteme individuale sunt înscrise într-un registru public și că autoritatea competentă efectuează inspecții periodice ale acestor sisteme.*

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivul intervenției este crearea unui mecanism și reguli clare privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

Pe termen scurt (1-2 ani) obiectivele intervenției sunt următoarele:

- introducerea unui mecanism de autorizare a sistemelor individuale de colectare și de epurare a apelor uzate (autorizația de construcție, autorizația de folosință specială a apei);
- crearea registrelor la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale (UAT) a sistemelor individuale, cu înregistrarea tuturor sistemelor individuale existente și a celor noi care sunt construite/instalate după crearea registrului;
- stabilirea unor cerințe și obligații clare pentru posesorii sistemelor individuale privind exploatarea sistemelor individuale;
- înregistrarea în registrele sistemelor individuale a periodicității evacuării apelor uzate (în cazul sistemelor care realizează doar colectarea apelor uzate) și a nămolului (în cazul tuturor sistemelor individuale);
- ținerea evidenței vidanjărilor de către operatorii de servicii de AAC/companiile specializate de vidanjare (pe suport de hârtie, sau electronic). Facultativ – instalarea unor sisteme GPS și senzori privind cantitățile/volumul de ape uzate/nămol evacuate);
- clarificarea rolurilor privind efectuarea controalelor asupra sistemelor individuale.

Pe termen mediu și lung obiectivele intervenției sunt:

⁵ A se vedea Capitolul VII.

⁶ Nu că situația ar fi sub control la moment, ba dimpotrivă, însă impactul negativ va crește direct proporțional cu creșterea gradului de dotare a locuințelor cu comodități, iar poluarea mediului are în mare parte un caracter cumulativ.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0541>

- sporirea gradului de conformare, prin asigurarea unei colectări și evacuări a apelor uzate sau după caz, a unei colectări și epurări a apelor uzate, prin intermediul sistemelor individuale cu respectarea cerințelor legislației privind protecția mediului;
- îmbunătățirea gradului de protecție a mediului, îmbunătățirea stării corpurilor de apă;
- reducerea riscurilor și a impactului negativ asupra sănătății publice cauzat de deversarea apelor uzate care nu sunt epurate corespunzător;
- crearea mecanismelor necesare și condițiilor pentru a face față mai ușor cerințelor directivelor europene (inclusiv din perspectiva noilor reguli privind soluțiile individuale care se discută la nivelul comunității).

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea de „a nu face nimic” constă în menținerea situației actuale, adică perpetuarea situației în care nu există un mecanism funcțional și reguli clare privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. Nimeni și nici o instituție sau autoritate publică nu cunoaște care e situația în domeniu. Nu se cunoaște cu exactitate câte din gospodăriile care nu au acces la servicii de canalizare centralizată au sisteme individuale de colectare și epurare a apelor uzate, care este eficiența și gradul de epurare, dacă sunt conforme sau nu cu cerințele cadrului normativ, dacă sunt exploatate și întreținute corespunzător, dacă și unde se evacuează nămolul etc. Nu există un registru/registre care să permită trasabilitatea și identificarea fiecărui sistem individual în parte, pentru a permite un control și o monitorizare eficientă a acestor sisteme individuale. Aceasta conduce la poluarea apelor și a mediului și impune riscuri pentru sănătatea publică.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Principalele prevederi cu impact din cadrul proiectului sunt următoarele:

- sublinierea caracterului excepțional al acceptării instalării sistemelor individuale, pct. 3 din proiectul regulamentului prevede că „Sistemele individuale se autorizează numai acolo unde construirea/extinderea rețelelor publice de canalizare nu se justifică pentru că fie nu ar produce beneficii pentru mediu, fie ar presupune un cost excesiv, cu condiția ca sistemele individuale să asigure un nivel de protecție a mediului similar cu cel oferit de sistemele publice de canalizare”;
- autoritățile publice locale vor asigura realizarea analizei și stabilirea zonelor în care se permite și cele în care nu se permite instalarea și exploatarea sistemelor individuale;
- stabilirea unui mecanism de autorizare a sistemelor individuale (autorizația de mediu și autorizarea de construire);
- crearea registrelor sistemelor individuale la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale;
- reguli clare și invocarea standardelor relevante pentru construirea/instalarea sistemelor individuale;
- reguli privind exploatarea și întreținerea sistemelor individuale, schimbul de informații și introducerea datelor în registrele locale ale sistemelor individuale cu privire la vidanjări și evacuarea nămolului;
- cerințe și reglementări privind controlul sistemelor individuale;
- modele de registre locale pentru a fi utilizate de autoritățile publice locale la instituirea propriilor registre.

Acestea reprezintă elemente ale unui mecanism care în ansamblu este menit să țintească problemele constatate în secțiunile anterioare. În primul rând, o noutate fundamentală este introducerea unui mecanism de evidență a soluțiilor individuale (registre locale) și a frecvenței de vidanjare și de evacuare a nămolului. Aceste date vor fi primordiale în realizarea controlului, or faptul că există un contract cu o firmă specializat/operator pentru vidanjarea soluțiilor individuale/evacuarea nămolului și frecvența de realizarea a acestora vor constitui un bun indicator cu privire la exploatarea și întreținerea corespunzătoare a acestora și vor putea fi planificate controale la soluțiile individuale cu un risc sporit de neconformare.

De asemenea, prin stabilirea zonelor în care este permisă instalarea și exploatarea soluțiilor individuale, în cumul cu mecanismul propus de autorizare vor contribui la realizarea ordinii în acest

domeniu și va putea fi verificată respectarea cerințelor legislației, inclusiv a standardelor relevante la proiectarea și realizarea soluțiilor individuale.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative. Cum s-a menționat mai sus, proiectul în cauză nu vine decât să asigure un mecanism de implementare a unor obligațiuni, cerințe și prevederi existente cu privire la interzicerea poluării corpurilor de apă, a mediului, interzicerea oricăror deversării de ape uzate în lipsa autorizației de folosință specială a apei, obligația de a construi și exploata sisteme individuale atunci când nu este disponibil un sistem centralizate de canalizare și de epurare a apelor uzate.

Există doar două opțiuni, deja enumerate și descrise mai sus – (1) păstrarea situației actuale/opțiunea de a nu face nimic și (2) introducerea unui sistem/mechanism de autorizare, înregistrare, control etc. și reguli și obligații clare pentru proprietarii soluțiilor individuale legate de exploatarea acestor sisteme. O altă opțiune nu există, pentru că oricât de mult s-ar investi în sisteme centralizate de canalizare și oricât de mult ar fi accelerat ritmul de dezvoltare a sistemelor centralizate, oricum vor fi zone și situații în care nu va fi posibilă construcția și operarea unor sisteme centralizate (din motive tehnice și economice). Experiența țărilor UE și a altor state dezvoltate demonstrează acest fapt. Prin urmare soluțiile individuale vor exista în orice situație, poate fi diferită doar abordarea statului față de acestea: introducerea și respectarea unor reguli clare, luarea situației sub control (scenariul propus în cadrul intervenției) sau ignorarea totală în continuare a problemei, lipsa oricăror mecanisme de evidență, autorizare, control, de impunere a conformării, poluarea mediului (păstrarea situației actuale). Pentru un stat modern și funcțional, care aspiră la apropierea de standardele europene, alegerea ar trebui să fie una destul de clară și ușoară.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efecte negative:

- poluarea mediului, inclusiv a apelor de suprafață și subterane;
- riscuri pentru sănătatea publică, costuri suportate ulterior de sistemul de sănătate pentru tratarea maladiilor cauzate de consumul apei poluate și a altor produse (de exemplu din agricultura practică pe terenurile poluate);
- afectarea potențialului turistic (în cazul deversării apelor uzate care nu au fost epurate corespunzător în corpuri de apă sau în terenuri de pe care poate avea loc ex-filtrarea sau scurgerea în corpuri de apă utilizate pentru scăldat, agrement, activități turistice);
- afectarea biodiversității bazinelor acvatice, în special în zonele sensibile;
- la o etapă ulterioară – risc de penalități din partea Uniunii Europene în caz de neconformare cu cerințele acquis-ului comunitar. Cu cât mai devreme vor demara eforturile de conformare, cu atât va fi mai mic decalajul care va trebui să fie redus la etapele ulterioare.

În cadrul analizei nu au fost identificate efecte pozitive ale menținerii stării actuale.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Impacturile sunt prezentate în Anexa nr.1.

Beneficii

În mod particular, pot fi scoase în evidență următoarele beneficii care pot fi obținute în rezultatul introducerii unui mecanism privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate:

a) asigurarea instrumentelor de promovare a implementării prevederilor și cerințelor legale care deja sunt adoptate și sunt în vigoare (a se vedea pct. 1 lit. e) din acest document), însă nu sunt respectate;

b) înregistrarea tuturor sistemelor individuale, inclusiv înscrierea în registre a tuturor operațiunilor de vidanjare și de evacuare a nămolului vor constitui un instrument eficient de disciplinare și de conformare a posesorilor de sisteme individuale;

c) APL vor putea determina și stabili zonele:

- în care deja se prestează serviciul public de canalizare, autorizarea și exploatarea sistemelor individuale fiind interzisă;
- în care urmează să fie construite și puse în funcțiune sistemele publice de canalizare nou înființate și în care este permisă autorizarea și exploatarea temporară a sistemelor individuale.
- în care nu se justifică construirea și punerea în funcțiune a sistemelor publice de canalizare și în care vor fi autorizate sistemele individuale;

Aceasta va constitui un instrument adițional de promovare a racordării consumatorilor la sistemele centralizate de canalizare⁸, atunci când acestea sunt disponibile, iar pe de altă parte vor oferi locuitorilor o claritate și o perspectivă privind sustenabilitatea investițiilor realizate în sisteme individuale.

d) autoritățile de control cu responsabilități în acest domeniu vor putea să își realizeze mai eficient atribuțiile funcționale (vor avea acces la informațiile din registrele locale create la nivelul fiecărui UAT);

e) un mediu mai curat și surse de apă mai sigure ca urmare a reducerii surselor de poluare prin deversarea apelor uzate fără o epurare corespunzătoare;

f) impact pozitiv asupra sănătății, economii pentru sistemul de sănătate din contul reducerii maladiilor cauzate de consumul de alimente (de ex. din produsele agricole crescute pe terenuri poluate) și apă poluată ca rezultat a deversării apelor uzate fără o epurare corespunzătoare.

Cât privește costurile, este important de menționat faptul că pentru consumatori/populație există și actualmente (a se vedea pct. 1 lit. e) din această analiză) obligația de a colecta apele uzate prin intermediul soluțiilor individuale (atunci când lipsește un sistem public centralizat de colectare) și de a asigura fie transportarea acestora la o stație de epurare autorizată, fie o epurare locală adecvată. Această intervenție nu face decât să introducă un mecanism de implementare și de conformare, face ordine în domeniu, deoarece dovezile empirice demonstrează că autoritățile vizate nu dețin controlul asupra situației. Prin urmare costurile de instalare și de operare a unor soluții individuale nu pot fi puse pe seama prezentei intervenții, ci reprezintă o consecință a cadrului normativ deja în vigoare, dar și o manifestare practică a principiului „poluatorul plătește” recunoscut atât în legislația națională, cât și în plan internațional, atât în tratate internaționale cât și în practica comparativă a altor state. Costuri adiționale care într-adevăr pot fi legate în mod direct de intervenția propusă sunt costurile legate de autorizarea sistemelor individuale (obținerea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei și a autorizației de construcție). Totuși comparativ cu costurile de procurare/instalare a sistemelor individuale aceste costuri administrative sunt neesențiale.

Chiar dacă obligația de colectare a apelor uzate prin sisteme individuale, atunci când lipsește un sistem centralizat de canalizare, nu este introdusă prin intervenția în cauză, ea fiind prevăzută de actuala legislație, prezentăm mai jos anumite costuri estimative ale diferitor soluții individuale.

1. Bazine vidanjabile. Reprezintă niște rezervoare etanșe, de obicei unicamerale, realizate din polipropilenă, poliesteri armați cu fibre de sticlă etc. sau din alte materiale care asigură etanșeitarea acestora. Costul de achiziționare/construire depinde de volumul, materialele, metoda de executare (de ex. bazine din beton mai vechi etanșate cu aplicarea anumitor soluții de etanșare ar putea de asemenea fi considerate). Un bazin vidanjabil prefabricat pentru o gospodărie (volum de 3m³) costă între 8 și 12 mii MDL. Instalarea bazinelor vidanjabile, etanșe este mai costisitoare sub aspectul exploatarei, fiind necesară vidanșarea periodică odată cu umplerea bazinului. În dependență de volumul bazinului și consumul mediu al gospodăriei (nr. de locuitori), acesta ar trebui golit de 2-3 ori pe lună cu costuri aproximative de 300-600 MDL per vidanșare. În dependență de volumul bazinului și a vidanșei, costul lunar se ridică la aproximativ 1000-1500 MDL. Costul de instalare al bazinului vidanjabil depinde de aranjamentele pe care le-ar putea face consumatorii, dacă pot realiza cu forțe proprii o parte din manoperă, dacă angajează o firmă specializată. Din punct de vedere al costurilor totale de construcție și operare, în ansamblu, deși este una din cele mai bune din punct de vedere ecologic opțiuni (deoarece nu se infiltrează deloc apă uzată în sol), este cea mai costisitoare variantă. Această opțiune ar fi necesară/impusă în zonele unde pânza apelor

⁸ Actualmente unii locuitori refuză conectarea pentru că deversarea/infiltrarea apelor uzate fără o epurare corespunzătoare este tolerată și reprezintă pentru ei o alternativă mai puțin costisitoare. Dacă va fi regulă în domeniu, iar cei care refuză să se conecteze vor fi nevoiți să implementeze soluții individuale care asigură o epurare corespunzătoare sau vor evacua apele uzate la stații de epurare autorizate, vor evacua nămolul, etc, or în caz contrar vor fi penalizați pecuniar, atunci această „alternativă” nu va mai fi una atractivă pentru ei.

freatice se află la suprafață și nu este posibilă instalarea foselor septice cu drenaj, sau în alte situații prevăzute de legislație.

2. Fosele septice. Sunt instalații compuse dintr-un bazin cu două sau mai multe camere, prefabricat sau construit din componente prefabricate, folosit împreună cu un sistem de drenaj/tunele de percolare. Cerințele specifice pentru instalațiile componente ale unei fose septice sunt prevăzute de standardele naționale în vigoare. Costul de achiziționare a unei fose septice prefabricate pentru o gospodărie ($2m^3$) variază între 13,5 și 16 mii MDL. Costul de instalare a fosei septice și a sistemului de drenaj/percolare este unul substanțial, în special atunci când este realizat integral de companii specializate, variind în acest caz între 15 și 30 mii MDL, în dependență de aranjamente. Costurile de exploatare sunt mai mici comparativ cu cele ale bazinelor vidanjabile. Așa cum efluentul foselor septice se infiltrează în sol, posesorii acestor instalații trebuie doar să asigure evacuarea nămolului, de aproximativ 1-2 ori pe an. Respectiv costurile de exploatare ar fi de în jur de 1000 lei pe an pentru evacuarea nămolului. De menționat că în conformitate cu standardul SM CEN/TR 12566-2:2013 și cu cadrul normativ al Republicii Moldova urmează să fie strict respectate anumite cerințe privind amplasarea sistemelor de infiltrare în sol a efluenților de la fosele septice.

3. Stații mici de epurare. Sunt instalații cu un randament mai sporit de epurare comparativ cu fosele septice cuplate cu sisteme de infiltrare în sol, fiind realizate după diferite tehnologii și cuprind diferite trepte de epurare. Costul de achiziție a acestora este de asemenea mai mare. Pentru o mini stație de epurare proiectată pentru un debit de aproximativ $1m^3$ de apă uzată pe zi, costul de achiziție este de aproximativ 70-80 mii MDL. Un studiu de piață rapid a relevat de asemenea și sisteme mai mici (pentru un debit zilnic $0,6m^3$, calculat pentru 4 persoane), care în dependență de tehnologie și trepte folosite poate coborî sub 40 mii MDL. În cazul stațiilor full control/mecanizate trebuie luat în calcul costul energiei electrice, cu un consum aproximativ de 1.3-1.5 Kw/zi. La fel ca și în cazul foselor septice, exploatarea stațiilor mici de epurare apelor uzate presupune și evacuarea nămolului, care are loc de obicei cu o periodicitate de 1-2 ori pe an.

Cât privește costurile pentru autoritățile publice pentru implementarea opțiunii propuse, remarcăm următoarele:

- 1) pentru APL, următoarele costuri ar putea fi reliefate:
 - a) costuri pentru realizarea analizei în vederea delimitării zonelor în care este permisă și în care este interzisă instalarea și exploatarea soluțiilor individuale (pct. 6 din proiectul Regulamentului). Reprezintă o componentă/parte integrală a competențelor proprii ale APL fiind conexe legate cu competențele de planificare din domeniul alimentării cu apă și canalizării și cu cele din domeniul planificării urbanistice și amenajării teritoriului. Ar putea fi realizată prin angajarea companiilor specializate;
 - b) costuri legate de eliberarea autorizațiilor de construire. Sunt parte a serviciilor administrative furnizate de APL, pentru care este percepută o plată de la solicitant. Astfel costul acestor operațiuni administrative este acoperit;
 - c) costuri legate de crearea registrului soluțiilor individuale din cadrul UAT și menținerea acestora (realizarea înscrierilor privind vidanjările, evacuarea nămolului etc.). Registrul poate fi ținut atât în format electronic, cât și pe hârtie. Însăși crearea registrului nu impune costuri substanțiale, fiind posibilă ținerea acestuia în fișiere Excel, baze de date sau programe folosite în mod curent de APL în activitatea sa, sau pe suport de hârtie. Principalele resurse investite sunt timpul de muncă a personalului investit cu atribuțiile respective din cadrul primăriei. Efortul mai mare va fi solicitat la etapa inițială când va avea loc înregistrarea primară a sistemelor individuale, ulterior fiind doar introduse periodic informațiile privind operațiunile de vidanjare și de evacuare a nămolului, prin grija posesorilor de sisteme individuale și a companiilor specializate care prestează serviciile respective. Pentru acoperirea acestor cheltuieli administrative pe care le vor suporta APL în legătură cu înregistrarea sistemelor individuale și pentru ținerea evidenței operațiunilor de vidanjare și de evacuare a nămolului APL au posibilitatea să introducă o taxă specială în acest sens.⁹ Astfel această taxă ar fi stabilită la decizia consiliului local respectiv și ar fi achitată doar de

⁹ Conform art. 1 din Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003 „taxă specială” este o plată percepută doar de la persoanele fizice și/sau persoanele juridice care utilizează sau beneficiază de serviciile publice locale create în interesul acestora, utilizată integral de către autoritățile reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale pentru

posesorii sistemelor individuale, mărimea, periodicitatea și modul de achitare fiind stabilite de consiliul local, în baza unor analize în care se va lua în calcul costurile și faptul că mijloacele obținute din această taxă pot fi folosite doar pentru acoperirea cheltuielilor legate de prestarea serviciului respectiv (înregistrarea și evidența soluțiilor individuale și a operațiunilor de vidanjare și de evacuare a nămolului).

- 2) pentru Agenția de Mediu – costuri administrative legate de eliberarea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei, care sunt acoperite prin intermediul taxei percepute pentru serviciul acordat.
- 3) pentru instituțiile cu atribuții de control (în special Inspectoratul pentru protecția mediului, Agenția Națională pentru Sănătate Publică) – costuri legate de exercitarea atribuțiilor de control, conform legislației. De menționat că, realizarea atribuțiilor respective de control reprezintă parte componentă a mandatului și funcțiilor actuale ale acestor organe, nu sunt introduse atribuții sau sarcini noi. Cheltuielile de activitate sunt acoperite de la bugetul de stat.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu există opțiuni alternative.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/îminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscurile ce pot conduce la eșecul sau la reducerea impactului pozitiv al intervenției se referă la următoarele aspecte:

- realizarea cu întârziere de către APL a atribuțiilor funcționale legate de determinarea zonelor în care este permisă și a celor în care este interzisă instalarea și exploatarea sistemelor individuale și a acelor legate de înregistrarea sistemelor individuale și a operațiunilor de vidanjare și de evacuare a nămolului;
- companiile specializate, operatorii vizați nu prezintă la timp și cu disciplină informațiile privind vindanjările și evacuările de nămol din instalațiile parte componentă a soluțiilor individuale;
- gradul redus de conformare din partea locuitorilor.

Pentru diminuarea riscurilor expuse mai sus, MIDR, va organiza consultări publice, discuții cu partenerii de dezvoltare și avizarea proiectului de hotărâre. De asemenea în acest scop, pentru a oferi suficient timp pentru campaniile de informare, educare, conștientizare, se propune intrarea în vigoare a proiectului la expirarea a 18 luni de la publicarea hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. De asemenea, pentru diminuarea riscurilor este important parteneriatul MIDR cu organele de control relevante, astfel încât cazurile de neconformare, atât din partea APL, cât și a companiilor specializate/operatorilor și a posesorilor de soluții individuale să fie identificate și, în ultimă instanță – penalizate.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu este cazul. Intervenția propusă nu are nici un impact asupra activității de întreprinzător, inclusiv asupra activității întreprinderilor mici și mijlocii.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

acoperirea cheltuielilor de înființare a serviciilor publice de interes local, precum și pentru finanțarea cheltuielilor curente de întreținere și funcționare a acestor servicii.” Conform art. 32 din aceeași lege, autoritățile reprezentative și deliberative „b) decid punerea în aplicare, modificarea și anularea, în limitele competenței lor, a taxelor locale și a taxelor speciale, stabilesc mărimea cotelor acestora și cotele impozitului pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice și juridice în limita celor prevăzute de legislație, precum și acordarea de înlesniri fiscale”.

Opțiunea selectată și propusă spre implementare este opțiunea de aprobare a hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. Compararea opțiunii de a nu face nimic și a opțiunii de a introduce un mecanism pentru autorizarea, înregistrarea, controlul, precum și reguli privind construcția, exploatarea și întreținerea soluțiilor individuale relevă superioritatea netă din toate punctele de vedere a intervenției propuse. În secțiunile anterioare s-a menționat despre faptul că cerințele de a colecta/evacua/epura apele uzate prin sisteme individuale atunci când nu există sisteme centralizate de colectare sunt deja stabilite de legislație. Totuși este o problemă cu modul/gradul de implementare a acestor prevederi, aceste cerințe nefiind respectate (problemă clasică a multor sectoare și domenii, remarcate și în diferite documente de politici și rapoarte de monitorizare a acestora). Nu există o evidență a sistemelor individuale, modul de exploatare a acestora, nu există mecanisme care ar impulsiona nivelul de conformare. Experiența altor țări arată o practică similară, care este instituită în vederea îndeplinirii cerințelor directivei cu privire la epurarea apelor urbane reziduale¹⁰. Necesitatea de protecție a mediului și a apelor subterane și de suprafață nu lasă de fapt loc de dubii sau de alegere – în mod progresiv întreaga țară trebuie să fie acoperită cu servicii publice de canalizare și de epurare a apelor uzate, iar acolo unde nu este posibil/rezonabil din motive economice sau tehnice – cu soluții individuale care asigură un nivel similar de protecție a mediului comparativ cu sistemele centralizate. Este un obiectiv care nu poate fi negociat, negat, ignorat. Chiar dacă există anumite costuri asociate, acesta reprezintă un obiectiv care trebuie asumat și spre care trebuie să tindă întreg aparatul statal și cetățenii acestuia.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Însăși intervenția propusă constă în elaborarea și aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. Acesta prevede anumite măsuri care urmează să fie implementate de APL, Agenția Apele de Mediu, autoritățile cu funcții de control, posesorii de sisteme individuale. Cum s-a menționat în repetate rânduri în această analiză, legislația deja prevede obligația de colectare a apelor uzate și epurarea corespunzătoare a acestora. De asemenea, Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 950/2013, conține anumite reglementări fragmentate¹¹ privind cerințele și principiile generale de utilizare a sistemelor individuale. În cumul cu noul Regulament care se propune a fi aprobat în cadrul acestei intervenții prevederile existente vor fi mai eficient implementate.

Cât privește schimbările legate de cadrul juridic și schimbările instituționale, acestea nu sunt majore, urmând ca autoritățile publice vizate să ajusteze reglementările proprii interne.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea implementării proiectului hotărârii de Guvern se va face în baza următorilor indicatori de performanță:

- 1) Numărul de studii realizate de APL pentru stabilirea zonelor în care este permisă și în care este interzisă instalarea și exploatarea soluțiilor individuale;
- 2) Numărul de registre create de APL la nivelul UAT și a modului de completare (vidanjările, evacuarea nămolului);
- 3) Numărul de autorizații de construire eliberate și numărul de autorizații de mediu pentru folosința specială a apei eliberate (pentru deversarea apei uzate epurate prin intermediul soluțiilor individuale);
- 4) Numărul de controale efectuate de organele de control cu atribuții în domeniul protecției mediului, numărul de amenzi aplicate;

¹⁰ A se vedea de ex. regulamentul relevant din Franța și serviciul municipal pentru soluții de sanitație non-colective: [Arrêté du 27 avril 2012 relatif aux modalités de l'exécution de la mission de contrôle des installations d'assainissement non collectif - Légifrance \(legifrance.gouv.fr\)](#), [Portail interministériel sur l'assainissement non collectif \(developpement-durable.gouv.fr\)](#). Sau experiența și reglementarea din România cu privire la soluțiile individuale adecvate: [CRITERII 26/05/2022 - Portal Legislativ \(just.ro\)](#).

¹¹ A se vedea Capitolul VII.

5) Numărul de soluții individuale neconforme/trendul de conformare.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea.

Proiectul prevede intrarea în vigoare a hotărârii la expirarea a 18 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Prin urmare impacturile intervenției vor începe să fie resimțite în anul 2026. Acest răgaz de la momentul aprobării/publicării hotărârii în Monitorul Oficial și până la intrarea în vigoare a actului normativ este necesar din următoarele considerente:

- oferirea unei perioade suficiente de timp pentru informare și conformare;
- la elaborarea analizelor la nivelul UAT sau al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară pentru determinarea zonelor în care este permisă și, respectiv, a celor în care este interzisă construcția/instalarea și operarea soluțiilor individuale trebuie să țină cont de prevederile secțiunii specializate „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național. Elaborarea secțiunii respective a Planului de Amenajare a Teritoriului Național este la etapele incipiente și va necesita o perioadă considerabilă de timp, ținând cont de amploarea exercițiului în cauză;

- autoritățile publice vizate (inclusiv APL și autoritățile administrative centrale cu atribuții de control în domeniu) vor avea timp pentru adaptarea actelor și proceselor interne în vederea implementării/executării prevederilor actului normativ.

Monitorizarea și evaluarea opțiunii/intervenției

Cât privește monitorizarea și evaluarea implementării proiectului hotărârii de Guvern, aceasta se va realiza de către MIDR în baza indicatorilor de performanță indicați mai sus. Ministerul va prezenta rapoarte trimestriale și anuale Guvernului Republicii Moldova.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în realizarea intervenției propuse sunt:

a) populația Republicii Moldova din perspectiva stabilirii unor reguli clare de autorizare, înregistrare, exploatare și control a sistemelor individuale, dar și din perspectiva asigurării unui mediu curat;

b) autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi din perspectiva atribuțiilor de autorizare și de înregistrare a sistemelor individuale. Acestea sunt interesate (ar trebui fie) în menținerea unui mediu curat în localitățile pe care le administrează. APL sunt responsabile de organizarea și prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. În condițiile în care nu sunt capabile să asigure colectarea centralizată a apelor uzate prin intermediul serviciului public de canalizare, au responsabilitatea de a ține o evidență a soluțiilor individuale care sunt exploatate de consumatorii de pe teritoriile pe care le administrează;

c) operatorii de servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare și companiile specializate care prestează servicii de vidanșare și evacuare a nămolului (din perspectiva introducerii cerinței de evidență a vidanșărilor și de schimb de date cu autoritățile administrației publice locale care dețin registrele soluțiilor individuale);

d) autoritățile administrației publice centrale de specialitate, și anume:

- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (în calitate de autoritate publică responsabilă de politicile din domeniul alimentării cu apă și canalizării/sanitației, inclusiv prin intermediul soluțiilor individuale și al normativelor în construcții);

- Ministerul Mediului (în calitate de autoritate publică responsabilă de politicile din domeniul protecției mediului/apelor) și autoritățile administrative din subordinea acestuia (Agenția Apele Moldovei, Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru protecția mediului);

- Ministerul Sănătății (în calitate de autoritate publică responsabilă de politicile din domeniul sănătății) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică din subordinea acestuia;

e) partenerii de dezvoltare și organizațiile societății civile din perspectiva suportului pe care îl acordă în dezvoltarea infrastructurii din domeniul alimentării cu apă și canalizării, inclusiv în domeniul construcției/cofinanțării soluțiilor individuale, precum și al activității de informare și conștientizare pe care organizațiile societății civile le pot implementa.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale adecvate de colectare și epurare a apelor uzate a fost publicat pe portalul particip.gov.md și pe pagina web oficială a MIDR¹².

La data de 12.01.2024 s-a desfășurat o ședință de coordonare și consultare la care au participat reprezentanți ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Mediului, Ministerului Sănătății, Agenției Apele Moldovei, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Oficiului Național de Dezvoltare Regională și Locală (Unitatea de Implementare a proiectului „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova”).

Potrivit prevederilor art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și în conformitate cu procedurile stabilite de Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul și analiza de impact urmează a fi transmise pentru examinare în cadrul Ședinței Secretarilor generali, cu scopul înregistrării oficiale a proiectului la Cancelaria de Stat și, în cazul susținerii, acestea vor fi supuse avizării și consultării publice.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Până la etapa elaborării prezentului document, părțile implicate susțin necesitatea introducerii unui mecanism/aprobarea unui regulament privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

Anexă**Tabel pentru identificarea impacturilor**

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă	Opțiunea alternativă
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	+2		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	+2		
veniturile și cheltuielile publice	-1		
cadrul instituțional al autorităților publice	+3		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+1		
situația social-economică în anumite regiuni	+1		
situația macroeconomică	+1		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0		
nivelul de salarizare	0		

¹² <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-hotarare-a-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-autorizarea-construcția-inregistrarea-controlul-exploatarea-si-intretinerea-sistemelor-individuale-adecvate-de-colectare-si-epurare-a-apelor-uzate/11780> și <https://midr.gov.md/ro/transparenta-decizionala/anunturi-de-initiere-a-politicilor>

condițiile și organizarea muncii	0		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	0		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	0		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+3		
modul sănătos de viață al populației	+3		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+1		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	+1		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvaticе, inclusiv a apei potabile și de alt gen	+3		
biodiversitatea	+2		
flora	+1		
fauna	+1		
peisajele naturale	+1		
starea și resursele solului	+2		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	0		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	+1		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate;

Nota informativă la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

Secretar general adjunct

Eugeniu HARABARA

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR

Nr. 38-78-3051

Chișinău

19 martie 2024

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Ref. la nr. 19-1034 din 23.02.2024

În temeiul art.19 alin.(2) lit. b) din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, pct. 29 subpct.2) și pct. 34 subpct.2) lit. b) ale Regulamentului Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429/2008, Grupul de lucru, în cadrul ședinței din 12 martie curent a examinat și *a susținut cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor analiza impactului de reglementare la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectarea și epurare a apelor uzate.*

Extrasul din Procesul-verbal nr. 10 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 12 martie 2024 se anexează.

**Secretar general adjunct al Guvernului
Președinte al Grupului de lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea
activității de întreprinzător**

(semnat electronic)

Roman CAZAN

EXTRAS
din PROCESUL-VERBAL nr. 10
al ședinței Grupului de lucru
al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
(ședință online)
12 martie 2024

Au participat :

Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

Alexandru Ghețu	- Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova
Eugen Dațco	- director executiv al Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova
Cristina Tișcul	- Asociația Investitorilor Străini (FIA)
Carolina Linte	- director executiv al Asociației Patronale Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”
Eugen Cozmulici	- manager pe politici și advocacy, EBA Moldova
Diana Russu	- Direcția susținere și promovare a membrilor CCI a Republicii Moldova, Camera de Comerț și Industrie
Victor Baci	- consultant de politici, Asociația Patronală AmCham
Oxana Barbaroș	- Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
Valentina Chiper	- șef Secție reglementarea mediului de afaceri, Direcția dezvoltarea mediului de afaceri, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Roman Gapeev	- șef al Serviciului transport feroviar, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Angela Panciuc	- Consultant principal Direcția politici de prevenire a poluării, Ministerul Mediului
Ghenadie Rusu	- Șef al Direcției protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Corina Cristea	- Șef adjunct al Direcției avizare acte normative
Snejana Novac	- consultant principal în Direcția conformitate juridică, Cancelaria de Stat, secretarul Grupului de lucru

Responsabili din cadrul autorităților publice centrale: Sergiu Tăbăcaru, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Cezar Dumbrăveanu, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Doina Danilov, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Maria Cravcesco, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ștefan Seracuța, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Experți ai Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare: dnii Oleg Chelaru și Victor Ermurachi, Nicolae Boțan.

Examinarea analizei impactului de reglementare la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate

Autor: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Au luat cuvântul:

dl Sergiu Tăbăcaru

A menționat că din cauza lipsei unei evidențe clare a procesului de dezvoltare a infrastructurii, fie celei centralizate sau prin soluții individuale, autoritățile publice centrale nu cunosc situația privind accesul la sisteme de sanitație, iar informațiile disponibile fiind bazate doar pe indicatorii colectați de către Biroul Național de Statistică, a căror implicare se limitează la colectarea datelor de la operatorii din orașe / sau a celor licențiați, nefiind însă examinată situația curentă în localitățile mici.

Articolul 34, alin. 1 din Legea apelor nr. 272/2011 stipulează că *deversarea, introducerea de poluanți într-un corp de apă de suprafață, într-un corp de apă subterană, în terenurile fondului de apă sau în terenurile din care este posibilă scurgerea într-un corp de apă de suprafață sau într-un corp de apă subterană sînt interzise, cu excepția cazurilor în care se efectuează în conformitate cu condițiile de deversare a apei uzate prevăzute în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei*. Art. 40 din aceeași lege prevede că *cerințele de colectare, depozitare, de epurare și deversare a apelor uzate casnice în localitățile rurale, inclusiv cerințele de exploatare a sistemelor de colectare locale, a stațiilor și a proceselor de epurare alternative, a tehnologiilor și a proceselor adecvate, se stabilesc într-un regulament aprobat de Guvern*.

Art. 3, alin. (4) din Legea nr. 303/2013 cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și canalizare (în continuare – Legea nr. 303/2013 stabilește că *în localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă, cu condiția asigurării colectării apelor uzate prin sisteme individuale*.

Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 950/2013, conține anumite reglementări fragmentate privind cerințele și principiile generale de utilizare a sistemelor individuale. Însă, după cum o demonstrează situația actuală, aceste prevederi sunt insuficiente și ineficiente. Or la moment lipsește un mecanism robust și eficient de autorizare, monitorizare, control, înregistrare, evidență a sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate. În afara unor estimări vagi de natură statistică, citate la începutul acestui document, nu există informație privind numărul concret a sistemelor individuale, starea acestora, tipul (*de colectare sau de epurare*), impactul asupra mediului etc. Mai mult decât atât, în lipsa unor reglementări clare, în ultimii câțiva ani o serie de parteneri de dezvoltare au promovat instalarea în cadrul diferitor proiecte a unui număr considerabil de fose septice, care deversează apele uzate prin infiltrare în sol (în majoritatea cazurilor).

Obiectivul intervenției este crearea unui mecanism și reguli clare privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

Principalele prevederi:

- sublinierea caracterului excepțional al acceptării instalării sistemelor individuale, pct. 3 din proiectul regulamentului prevede că „Sistemele individuale se autorizează numai acolo unde construirea/extinderea rețelelor publice de canalizare nu se justifică pentru că fie nu ar produce beneficii pentru mediu, fie ar presupune un cost excesiv, cu condiția ca sistemele individuale să asigure un nivel de protecție a mediului similar cu cel oferit de sistemele publice de canalizare”;
- autoritățile publice locale vor asigura realizarea analizei și stabilirea zonelor în care se permite și cele în care nu se permite instalarea și exploatarea sistemelor individuale;
- stabilirea unui mecanism de autorizare a sistemelor individuale (autorizația de mediu și autorizarea de construire);
- crearea registrelor sistemelor individuale la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale;

- reguli clare și invocarea standardelor relevante pentru construirea/instalarea sistemelor individuale;
- reguli privind exploatarea și întreținerea sistemelor individuale, schimbul de informații și introducerea datelor în registrele locale ale sistemelor individuale cu privire la vidanșări și evacuarea nămolului;
- cerințe și reglementări privind controlul sistemelor individuale;
- modele de registre locale pentru a fi utilizate de autoritățile publice locale la instituirea propriilor registre.

Solicită susținerea analizei de impact.

dl Nicolae Boțan

A menționat că în opinie au fost expuse câteva recomandări cum ar fi la ***definirea problemei***, în acest compartiment, conform cerințelor Metodologiei, este necesar de identificat clar ce probleme (existente sau potențiale) sunt depistate, care probabil necesită intervenția statului. Se clarifică în detaliu situația existentă, se identifică cauzele problemelor depistate, care exact sunt părțile afectate și în ce mod.

În analiză se indică preponderent asupra problemei generale de lipsă a sistemelor de canalizare și epurare, ceea ce nu argumentează necesitatea intervenției propuse. La analiza problemei nu se clarifică, din ce cauză legislația în vigoare este insuficientă, din ce cauză nu poate fi aplicată aceeași legislație ce se referă la autorizarea lucrărilor de construcții și este necesar un regulament separat.

Din logica intervenției propuse, înțelegem că problema de fapt rezidă în neconformitatea acestor sisteme. Deci este necesar de clarificat în analiză situației existente câte, din sistemele atestate, sunt conforme cu normativele în construcții și cu exigențele de protecția mediului. La fel este imperativ de a clarifica care este tendința, din cele care se construiesc, câte sunt conforme și câte neconforme, din totalul celor care se construiesc anual.

Despre construcția neautorizată a sistemelor de deversare, fără epurare, doar se menționează în AI dar nu se aduc date concludente în acest sens. La fel doar se menționează despre posibila contaminare a fântânilor și alte surse din care persoanele se alimentează cu apă. Sunt necesare date concludente în acest sens și care este magnitudinea reală. Nu în ultimul rând este important de a clarifica cum și dacă se aplică sancționarea contravențională în această privință (art.113 CC).

În analiza evoluției nu se argumentează dacă și cum situația se poate soluționa de la sine, în temeiul serviciilor tot mai performante pe piață pentru construirea foselor și altor sisteme de deversare. Totodată, nu se ține cont de exodul continuu a populației și depopularea zonelor rurale.

La ***stabilirea obiectivelor*** este necesar ca acestea să fie racordate la cauzele problemelor, să fie măsurabile, tangibile și expuse în timp. Majoritatea celor indicate sunt acțiuni pe care și le propun autorii, nu sunt obiective. Înțelegem că cel mai evident obiectiv ar fi scăderea numărului de sisteme de deversare neautorizate, sporirea celor autorizate, exprimat în număr fix sau cotă procentuală.

Analiza opțiunilor. În cadrul acestui compartiment, conform cerințelor Metodologiei, este necesar să se indice impactul noilor prevederi din proiect și costurile de conformare în comparație cu beneficiile și costurile situației actuale, la fel să clarifice cum vor influența soluțiile propuse asupra cauzelor problemelor.

Costul autorizării necesită nu doar constatat dar și să fie estimat în baza analizei poverii administrative, cât pentru autoritățile publice, atât și pentru solicitanți. Este important să se clarifice ce se întâmplă cu persoanele care dețin în prezent sisteme individuale neautorizate, în special ce se întâmplă cu sistemele care se dovedesc a fi neconforme.

În partea ce ține de ***consultările publice*** este important deja la această etapă să fie consultată opinia părților afectate, inclusiv să fie expusă opinia agenților economici vizați de intervenție.

Concluzii: analiza prezentată corespunde în parte cu cerințele Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, odată ce necesită să examineze mai amplu problematica, și nu reflectă în modul corespunzător impactul soluțiilor propuse.

dl Dorin Andros

A relatat că scopul hotărârii de Guvern este de punere în aplicare a prevederilor legilor care deja există, dar care nu se respectă, este Legea apelor nr. 272/2011 și Legea nr. 303/2013 cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și canalizare care stabilesc că pentru gestionarea apelor uzate în

localitățile rurale urmează să fie aprobată o hotărâre de Guvern. Este HG nr. 950/2013 care în principiu stabilește care este încărcătura apelor uzate care urmează să fie deversată fie în emisare, fie în sistemele de canalizare, dar nu stabilește clar ce tipuri de soluții individuale se construiesc în localitățile rurale mai mici de 2000 de locuitori așa cum prevede și Directiva UE. Nu în toate localitățile este fezabil de a construi sisteme centralizate. Relatează despre instalarea neautorizată a foselor septice care au condus la faptul că crește riscul de sănătate, de poluare a apelor subterane. Hotărârea propusă de MIDR oferă claritate cum urmează să fie aplicate prevederile din Legea apelor, din Legea nr. 303/2013 inclusiv unele prevederi care sunt incluse în HG nr. 950/2013. Solicită susținerea analizei de impact.

dna Angela Panciuc

A relatat că Ministerul Mediului susține analiza impactului de reglementare la acest proiect și în procesul de avizare se va expune la acest proiect.

S-a decis: analiza impactului se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor (9 - se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor; 4 – se susține).

Nr. 19-1410 din 13.03.2024

Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

Prin prezenta, în conformitate cu prevederile Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale solicită înregistrarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate.

CERERE

de înregistrare de către Cancelaria de Stat a proiectului de act al Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii Guvernului <i>pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea, construcția, înregistrarea, controlul, exploatarea și întreținerea sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate</i>
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
3.	Justificarea depunerii cererii	Conform Băncii de date statistice privind nivelul de trai al populației și dotarea locuințelor cu comodități a Biroului Național de Statistică, în 2022 în total pe țară doar aproximativ 32% din locuințe aveau acces la un sistem public de canalizare: 79% în mediul urban și doar 3,3% în mediul rural. Cât privește sistemele proprii de canalizare, în 2022 în total pe țară aproximativ 46% din locuințe erau dotate cu astfel de comodități, în mediul urban – 18,1%, iar la nivel rural conform cercetării BNS ar fi fost dotate cu astfel de comodități 62,5% din localități. În condițiile în care crește nivelul de trai și de dotare a locuințelor cu băi și dușuri, grupuri sanitare, mașini de spălat, etc. impactul asupra mediului a

		<p>deversării apei uzate fără o epurare adecvată este unul îngrijorător.</p> <p>Astfel, se impune instituirea unui mecanism robust și eficient de autorizare, monitorizare, control, înregistrare, evidență a sistemelor individuale de canalizare și epurare a apelor uzate.</p> <p>Fără o abordare sistemică, care să stabilească regulile, modul de stabilire a locurilor unde instalarea sistemelor individuale este permisă sau interzisă (și de care tip – de colectare sau și de epurare), a unui mecanism de autorizare, monitorizare și control, situația va scăpa ușor de sub control.</p>
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	<p>Cancelaria de Stat Ministerul Mediului; Ministerul Sănătății; Ministerul Finanțelor; Ministerul Justiției; Centrul Național Anticorupție; Congresul Autorităților Publice Locale.</p>
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor / expertizelor	10 zile lucrătoare
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	<p>Artur Negara, consultant principal, Direcția politici în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale tel.: +373 22 250 537 e-mail: artur.negara@midr.gov.md</p>
7.	Anexe	<p>1. Proiectul hotărârii de Guvern; 2. Nota informativă la proiect; 3. Analiza impactului de reglementare la proiect.</p>
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	

Secretar general adjunct

Eugeniu HARABARA